اخبار کوتاه

احتمال تشکیل کارگروه دستمزد در نشست آتی شورای عالی کار

دبیرکل کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران از احتمال تشکیل کارگروه دستمزد در نشست آتی شورای عالی کار خبر داد و پیشنهاد فعال‌تر شدن تعاونی‌ها در بحث رفاهزدایی قرارگاه مسکن کارگری را مطرح کرد.

به گزارش پیام آشنا، هادی لوی درباره تشکیل کمیته دستمزد شورای عالی کار اظهار کرد: به طور مرسوم کمیته دستمزد شورای عالی کار از اواخر آذر ماه تشکیل و جلسات آن طی سه ماه پایانی سال برگزار می‌شود اما کمیته مزد شورای عالی کار احتمالاً از جلسه آتی شورای عالی کار به شکل رسمی و قطعی تشکیل خواهد شد و لماه دستمزد ۱۴۰۳ و هزینه‌های سبد معیشت خانوار را مورد بررسی قرار خواهد داد. وی گفت: در کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران کمیته مزد فعال و در حال رصد لستان‌ها و جمع آوری گزارش‌ها و اطلاعات مربوط به وضع معیشت و حقوق و دستمزد کارگران است و مطالعات و تحقیقات پژوهشی لازم را در این خصوص انجام می‌دهد.

نماینده کارگران در شورای عالی کار درباره رفاهزدایی قرارگاه مسکن کارگری نیز گفت: درباره رفاهزدایی قرارگاه مسکن کارگران در سطح ملی و استانی آیین‌نامه‌ای در نشست قبلی شورای عالی کار پیشنهاد و اعضای شورا خواسته شد تا نظرشان را در این باره ارائه دهند. روز گذشته نظرات از طریق کانون ارائه و پیشنهاد شد که بخش تعاون به ویژه تعاونی‌های مسکن باید در این زمینه فعال‌تر باشند.

مشاور کانون انجمن‌های صنفی کارگران خراسان رضوی گفت: در حال حاضر تعاونی‌های جهش مسکن در برخی استان‌ها ایجاد شده است. البته در خراسان رضوی به دلیل باقی ماندن برخی از واحدهای مسکن مهر هنوز طرح نهضت ملی مسکن یا پروژه جهش مسکن را به تعاونی‌ها واگذار نکرده اند. تنها پروژه ۲۰۰۰ واحدی گلبهار از محل طرح نهضت ملی مسکن بود که سال گذشته کلنگ‌زنی آن انجام شد.

گاز مایع طبق مصوبه مجلس با سامانه سدف توزیع می‌شود

معاون نظارت بر عملیات بهره‌برداری شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی گفت: بر اساس دستور روز گذشته معاون اول رئیس جمهور به دلیل اینکه برخی از افراد از ثبت نام در این سامانه بازماندند و مستحق دریافت گاز مایع هستند، توزیع گاز مایع غیریارانه‌ای با ۱۰ درصد بالاتر از قیمت یارانه‌ای صورت می‌گیرد.

به گزارش پیام آشنا، محسن شاهرخی گفت: تغییری در مصوبه مجلس پیرامون سامانه سدف ایجاد نشده و هم اکنون نیز توزیع گاز مایع به صورت بازاره از طریق سامانه سدف صورت می‌گیرد. لذا برای جلوگیری از هرگونه تغییر قیمت و تغییر عملکردی نداریم.

وی افزود: اما قیمت گاز مایع غیریارانه‌ای تغییر کرد. بر اساس دستور روز گذشته معاون اول رئیس جمهور، به دلیل اینکه برخی از افراد از ثبت نام در این سامانه، بازماندند و مستحق دریافت گاز مایع هستند، توزیع گاز مایع غیریارانه‌ای به جای قیمت فوب خلیج فارس، با ۱۰ درصد بالاتر از قیمت یارانه‌ای انجام می‌شود.

معاون نظارت بر عملیات بهره‌برداری شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی گفت: این تغییر به نفع مردم انجام شد تا دسترسی آن‌ها به گاز مایع آسان‌تر شود. شاهرخی پیرامون گزارشات دریافتی از نحوه اجرای سامانه سدف، گفت: در روزهای اول این برنامه هیچ گونه نارضایتی از سوی مردم دیده نشد و علت آن هم می‌تواند داشتن گاز مایع در آن زمان بخصوص باشد. بر اساس گزارشات عملکرد خود را ارزیابی می‌کنیم و در کمیته‌های تخصصی برای مشکلات برنامه‌ریزی می‌کنیم. وی گفت: منتها در این برهه از زمان با توجه به گزارشات به این نتیجه رسیدیم که عدم اطلاع کافی متقاضیان دریافت گاز مایع سبب شده قراردادی که مستحق دریافت هستند، از گاز لی جی محروم شوند. لذا دولت تصمیم گرفت برای حل مشکل، گاز مایع را به دست همه متقاضیان برساند. معاون نظارت بر عملیات بهره‌برداری شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی بیان کرد: دولت طبق مصوبه مجلس، تخصیص گاز مایع از طریق سامانه سدف را لغو شده دانسته اما شیب تغییر نرخ غیریارانه‌ای را کند کرده است.

شاهرخی در پایان گفت: هر پروژه‌ای در هر کجای جهان حین اجرا، دارای مشکلاتی است که آن مشکلات کشف و حل می‌شود. با این حال درصدد هستیم مشکلات این سامانه را به صفر برسانیم.

نرخ هر کیلو تخم مرغ ۴۷.۳۰۰ تومان اعلام شد

بر اساس اعلام اتحادیه میهن، قیمت هر کیلو تخم مرغ ۴۷ هزار و ۳۰۰ تومان بوده که این عدد در بازار بین ۴۸ هزار و ۵۰۰ و ۵۰ هزار و ۵۰۰ تومان متغیر است.

به گزارش پیام آشنا، قیمت هر شانه تخم مرغ ۳۰ عددی در بازار بین ۹۹ تا ۱۲۰ هزار تومان و بعضاً بیشتر متغیر است. این تفاوت به وزن محصول بر می‌گردد. شانه تخم مرغ ۳۰ عددی با وزن کمتر ۹۹ هزار تومان و بالاتر از ۲ کیلو قیمت به بیش از ۱۲۰ هزار تومان می‌رسد. البته این نرخ، بسته به نوع بسته بندی دارای درب یا بدون درب، کم و زیاد می‌شود. همچنین برخی برندها دارای قیمت بالاتری هستند، زیرا کیفیت محصولات نسبت به سایر تولیدی‌ها در وضعیت بهتری قرار دارد. بر اساس اعلام اتحادیه میهن قیمت تخم مرغ هر کیلو ۴۷ هزار و ۳۰۰ تومان بوده که این عدد در بازار حداقل ۴۸ هزار و ۵۰۰ تومان و حداکثر ۵۰ هزار و ۵۰۰ تومان است.

قیمت خودروهای مونتاژی در بازار کاهش یافت

رئیس اتحادیه نمایشگاه‌داران و فروشندگان خودروی تهران از کاهش قیمت خودروهای مونتاژی در بازار خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، سعید مؤتمنی رئیس اتحادیه نمایشگاه‌داران و فروشندگان خودروی تهران در خصوص قیمت بازار خودرو گفت: در حال حاضر قیمت خودروهای مونتاژی کاهش پیدا کرده است.

وی در خصوص روند افزایش یا کاهش قیمت خودرو بر اساس بازگشایی سامانه یکپارچه فروش خودرو از هفته پیش، رو گفت: در حال حاضر این مسائل روی کاغذ اجرایی می‌شود به طوری که فقط از متقاضی پول دریافت شده و خودرویی آنچنان تحویل داده نشده است.

رئیس اتحادیه نمایشگاه‌داران و فروشندگان خودروی تهران گفت: اگر خودرو به صورت تیراژ بالا به متقاضیان و بازار تزریق می‌شد قطعاً تاثیر بر بازار خودرو می‌گذاشت. مؤتمنی گفت: در حال حاضر شرکت‌های واردکننده آنچنان که باید خودرو فاکتور نکرده اند ولی به صورت نوبه‌ای یک الی دو خودرو تحویل مشتری دادند و در بازار نمی‌بینیم. البته فعلاً خودروهای وارداتی زیادی وارد کشور نشده است.

به گفته وی، در حال حاضر قیمت خودروهای داخلی در بازار تغییر زیادی نداشته و خودروهای چینی هم با افزایش قیمت همراه بوده است.

رئیس کل بانک مرکزی:

نرخ ارز را غیردستوری کنترل می‌کنیم

رئیس کل بانک مرکزی ضمن اعلام اینکه پول‌های ایران به هیچ عنوان مسدود نیست و روند ورودشان میلیارد دلار است در فطر در حال انجام است، گفت: نرخ ارز را غیر دستوری کنترل می‌کنیم و مرکز مبادله باید مرجع اصلی نرخ ارز در کشور شود. از سوی دیگر ارزهای محلی جایگزین دلار و یورو می‌شوند.

به گزارش پیام آشنا، محمدرضا فرزین در حاشیه مراسم رونمایی از عرضه اولین اوراق مرابحه ارزی کشور گفت که مرکز مبادله ارز و طلا برگزار شد. در پلمخ به بلوکه شدن شش میلیارد دلار از پول‌های ایران در فطر، تصریح کرد: پول‌های ایران به هیچ عنوان مسدود نیست و وضعیت و روند ورودشان میلیارد دلار به کشور کاملا عادی است و در حال انجام اقدامات مربوطه هستیم.

بانک ملی موظف به پرداخت سپرده مشتری‌ان موسسه نور است

فرزین با بیان اینکه در ابتدای سال تعهدی پیرامون سه موسسه ناتراز داده‌ایم، اعلام کرد: یکی از آن‌ها موسسه توسعه بود که منحل شد و دومی موسسه نور بود. در این راستا بخشی از دارایی‌های نقدشونده موسسه نور به بانک ملی منتقل شد.

وی افزود: هم اکنون ۲۳ هزار میلیارد تومان سپرده در موسسه نور داریم و کل این سپرده به بانک ملی منتقل شده است. این بانک موظف است در صورت درخواست افراد، سپرده آنان را بپردازد و مابه‌ازای آن ۲۵۰ شعبه موسسه نور به بانک ملی داده شده است. همچنین دارایی قانونی موسسه در بانک مرکزی را به بانک ملی داده‌ایم.

ابزار اصلی برای پیشبرد اهداف ارزی کشور، مرکز مبادله است

وی همچنین در سخنرانی خود در مراسم رونمایی از عرضه اولین اوراق مرابحه ارزی کشور گفت: این اولین بار است که در ایران اوراق مرابحه ارزی عرضه می‌شود و ان‌شاءالله این روند برای تامین مالی تولید و رشد اقتصادی ادامه خواهد داشت.

وی افزود: از ابتدا اعلام کردیم، سیاست ما برای اقتصاد ضمن تثبیت است که مبنای نظری دارد و در سه بخش ارز، پول و بودجه تعریف می‌شود. ابزار اصلی ما برای پیشبرد اهداف ارزی کشور، مرکز مبادله است که به‌مزودی آثار مثبت و فزاینده این مرکز را در اقتصاد ایران خواهید دید.

در تامین درهم مشکلی نداریم

فرزین اظهار کرد: ابزار سوآپ را شروع کردیم و اگر امروز می‌بینید که در تامین درهم مشکلی نداریم و حتی عرضه بیشتر از تقاضاست به‌دلیل سوآپ است. ابزار بعدی، فوروارد یا سَلَف است تا نرخ ارز را برای مدتی معین ثبات ببخشیم تا پوشش ریسک برای بازرگانان ایجاد شود.

ریسک نوسانات نرخ ارز را با ابزارهای ارزی پوشش می‌دهیم

رئیس کل بانک مرکزی گفت: از صندوق تثبیت نیز برای پوشش بیمه‌ای استفاده خواهیم کرد. پیش از این حساب ذخیره ارزی را داشتیم تا تثبیت بودجه دولت ایجاد شود اما اکنون با صندوق تثبیت ریسک‌های آنی نرخ ارز را برای بخش خصوصی پوشش خواهیم داد. به‌بیان ساده ریسک نوسانات نرخ ارز را با ابزارهای ارزی پوشش خواهیم داد.

ارزهای محلی جایگزین دلار و یورو می شوند

وی تاکید کرد: ارزهای محلی را جایگزین دلار و یورو خواهیم کرد که نمونه آن ارز اربعین بود و رضایت بالای مردم را به همراه داشت. در این میان به‌دنبال جایگزینی ارزهای محلی در تعامل با همسایگان از جمله عراق، ترکیه و سوریه هستیم.

مرکز مبادله باید مرجع اصلی نرخ ارز در کشور شود

فرزین با بیان اینکه اگرچه سخت است اما کم کم باید به‌سمتی حرکت کنیم که مرکز مبادله مرجع اصلی نرخ ارز در کشور شود، گفت: به بازار طلا نیز باید توجه کنیم، چرا که در بازار ارز اثرگذار است و سایر کشورها تیز مثل روسیه این موضوع را مدنظر قرار دادند.

نرخ ارز را غیر دستوری کنترل می کنیم

رئیس کل بانک مرکزی گفت: خزندگی نرخ ارز در مقاطعی به تجار، فعالان اقتصادی و مردم آسیب می‌زند؛ بنابراین تلاش می‌کنیم با استفاده از نهادسازی و ابزارسازی و نه دستور، نرخ ارز را کنترل کنیم.

انتظارات تورمی کم شده است

به گفته این مقام مسئول، انتظارات تورمی نیز در نوسانات نرخ ارز و بی‌ثباتی بسیار اثرگذار است که به‌لطف خدا اثر انتظارات تورمی با اقدامات دولت و بانک مرکزی کاهش پیدا کرده است.

فرزین اعلام کرد که نرخ رشد نقدینگی به کانال ۲۶ درصد رسیده و به سمت هدف‌گذاری ۲۵ درصدی حرکت می‌کنیم.

رئیس ستاد اسقاط خودروهای فرسوده:

آمادگی خروج ۵۰۰ هزار خودرو فرسوده در سال را داریم

رئیس ستاد نوسازی ناوگان و اسقاط خودروهای فرسوده از برنامه‌ریزی این ستاد برای اجرای برنامه هفتم و اسقاط سالانه ۵۰۰ هزار خودرو فرسوده خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، مهران سالاریه در مراسم امضای تفاهم‌نامه همکاری ستاد نوسازی ناوگان و اسقاط خودروهای فرسوده و انجمن صنفی مراکز اسقاط، اظهار کرد: هدف اصلی این ستاد برنامه‌ریزی و نوسازی ناوگان فرسوده کشور و از رده خارج کردن خودروهای فرسوده است.

رئیس ستاد نوسازی ناوگان و اسقاط خودروهای فرسوده، ضمن اشاره به برنامه هفتم توسعه، خاطرنشان کرد: بر اساس مصوبه مجلس، سالانه بایستی ۵۰۰ هزار خودرو فرسوده از رده خارج شود که این رقم با روند فعلی اسقاط خودروهای فرسوده قابل تحقق نیست. این تفاهم‌نامه یکی از گام‌های لازم در جهت شتاب گرفتن اسقاط خودروهای فرسوده است؛ قطعا انجمن اسقاط خودروهای فرسوده می‌تواند نقش مهمی در این زمینه داشته باشد که بر این اساس نیاز است ضمن اصلاح فرآیندها مشکلات این حوزه به صورت تخصصی بررسی و اصلاح شود.

وی ادامه داد: انجام بازدیدهای ادواری از مراکز اسقاط، برخورد با تخلفات در این حوزه، ارائه پیشنهاد برای ارتقای استانداردها، ارتقای فناوری‌های حوزه اسقاط و اطلاع‌رسانی و فرهنگ‌سازی در این زمینه مهمترین وظایف انجمن صنفی مراکز اسقاط است. در ادامه این مراسم، محمود مشهدی شریف، رئیس انجمن صنفی مراکز اسقاط و بازیافت خودروهای فرسوده، ضمن اشاره به تفاهم‌نامه امضا شده، گفت: انجمن به عنوان بازوی نظارتی ستاد نوسازی از این پس وارد عرصه خواهد شد و بر عملکرد تمامی مراکز اسقاط نظارت خواهد کرد.

وی روند طولانی صدور گواهی اسقاط را یکی از مشکلات این حوزه دانسته و ابراز امیدواری کرد که با پیشنهادهای ارائه شده، این روند تسهیل شود. همچنین امیدوار هستیم که با برنامه‌ریزی‌های انجام شده ادهاف برنامه هفتم در حوزه اسقاط خودروهای فرسوده محقق شود.

مدیر عامل اتحادیه سراسری مرغداران گوشتی ایران؛

علت افزایش قیمت گوشت مرغ مربوط به کمبود تولید نیست

مدیرعامل اتحادیه سراسری مرغداران گوشتی گفت: باتوجه به برنامه تولید، افزایش قیمت گوشت مرغ منطقی نیست؛ زیرا میزان تولید کاهش نیافته است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از مهر، ششم آبان ۱۴۰۲ هر کیلو گوشت گرم مرغ ۷۸ هزار تومان عرضه می‌شد. این در حالی است که اردیبهشت ماه نرخ مصوب ۷۳ هزار تومان تعیین شد.

رصد بازار در مناطق مرکزی رو به پایین شهر نشان می‌دهد این قیمت در ۱۳ آبان به ۸۳۸۰۰ تومان رسید. این افزایش قیمت ادامه داشت و ۲۷ آبان هر کیلو گوشت گرم مرغ در بازار ۸۸۸۰۰ تومان قیمت گذاری شد. این عدد در آذر ادامه داشت و هفته گذشته (هفته دوم آذر) این عدد به ۹۸۸۰۰ رسید. البته این عدد در مناطق مختلف پایتخت و سایر استان‌ها متغیر است.

افزایش قیمت مربوط به کمبود تولید نیست

علی ابراهیمی، مدیرعامل اتحادیه سراسری مرغداران گوشتی ایران درباره چرایی این افزایش قیمت به مهر گفت: با توجه به برنامه تولید این افزایش قیمت را منطقی نمی‌دانیم زیرا میزان تولید کاهش نیافته است.

وی با تاکید بر اینکه صعودی شدن نرخ گوشت مرغ به تولید بر نمی‌گردد، افزود: اتحادیه سراسری مرغداران گوشتی ایران مسؤول تأمین مرغ زنده بوده و در ادامه اینکه پس از ذبح چه اتفاقی رخ می‌دهد با این اتحادیه نیست.

مدیرعامل اتحادیه سراسری مرغداران گوشتی ایران ادامه داد: آمار جوجه‌ریزی در کشور از خرداد ماه تا کنون بین ۱۲۸ تا ۱۳۲ میلیون قطعه بوده است؛ بنابراین تنش در تولید به وجود نیامده است.

ابراهیمی با بیان اینکه مشکلی هم در حوزه بیماری طیور نداشتیم، اظهار کرد: اگر معدوم سازی رخ داده محدود بوده و فراگیر نبوده که در بازار تأثیر منفی داشته باشد.

در هشتمین نمایشگاه دام، طیور و آبزیان یک از اعضای کمیسیون کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست عنوان کرد: برای نمایندگان خانه ملت پیامکی مبنی بر کاهش جوجه‌ریزی ارسال شده و این که در ادامه در بازار با کاهش عرضه مواجه خواهیم بود.

محمدابراهیم حسن نژاد، معاون امور دام وزارت جهاد کشاورزی در واکنش به این مساله آن را شایعه دانسته و عنوان کرد: جوجه‌ریزی به اندازه کافی انجام شده و در حوزه تأمین گوشت مرغ در آینده مشکلی وجود نخواهد داشت. وی گفت که این موضوع به راحتی انجام نشد و با دشواری‌هایی همراه بود اما با تلاش بر اساس نیازمندی بازار جوجه‌ریزی انجام شد و حاشیه سازی فعلی صحت ندارد. هم اکنون جوجه‌ریزی به ۱۲۷ تا ۱۳۰ میلیون قطعه رسیده است و بر این اساس در آینده هیچ گونه کمبودی برای تأمین گوشت مرغ نخواهیم داشت.

چالش مکانیزاسیون بخش کشاورزی تسهیلات است

مدیرکل دفتر ماشین آلات کشاورزی ساختمانی و معدنی وزارت صمت گفت: اگر درست برنامه‌ریزی شده و برای آن تسهیلات مناسبی دیده شود می‌توانیم تمام نیازمندی داخل را تامین کنیم.

به گزارش پیام آشنا، ایوذر جمشیدوند، مدیرکل دفتر ماشین آلات کشاورزی ساختمانی و معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت در برنامه هیئورد هفتم شورای عالی جهاد سازندگی درباره وضعیت تولید ماشین آلات و تجهیزات کشاورزی، گفت: تولید ماشین آلات کشاورزی به طور خاص در حوزه تراکتور سال ۱۴۰۱ نسبت به سال قبل آن رشد حدود ۴۰ درصدی به ثبت رسید.

وی افزود: تولید کمباین برای محصولی مانند برنج نیز رشد ما نزدیک به ۱۸۰ درصدی رقم خورد. وقتی نگاه می‌شود در جاهایی متناسب با نیاز بازار و سیاست‌گذاری‌هایی که انجام شد و مدیریت‌هایی که مجموعه‌های خصوصی رقم زدند امور خوب پیش رفته است.

وی با بیان اینکه در تولید کمباین غلات هم رشد ۸ ماهه امسال نسبت به مشابه سال قبل حدود ۱۰۱ درصدی بود، ادامه داد: کشور ظرفیت خالی در تولید ماشین آلات کشاورزی دارد ضمن اینکه دلش مورد نیاز را هم در اختیار داریم.

وی اظهار کرد: کشور منابع اولیه، امکانات و خطوط تولید خوبی دارد. به هر دلیلی نتوانستیم مطابق با نیاز تولید کنیم. اگر درست برنامه‌ریزی شود و از همه مهمتر برای آن تسهیلات مناسبی دیده شود می‌توانیم تمام نیازمندی در حوزه مکانیزاسیون بخش کشاورزی را در داخل تأمین کنیم. در این خصوص چند نکته وجود دارد که قابل تأمل است. یکی موضوع اقتصاد حوزه کشاورزی است و تسهیلاتی که باید در این حوزه داده شود. صف طولانی که در این چند سال شکل گرفته بیشتر چالش آن موضوع تسهیلات است.

وی گفت: برنامه داریم بر اساس آماری که وزارت جهاد کشاورزی اعلام نیاز کرده که حدود ۵۲ هزار دستگاه است ۴۰ هزار تراکتور را در داخل تولید کنیم.

مدیرکل دفتر ماشین آلات کشاورزی ساختمانی و معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت در پاسخ به این پرسش که چرا اقبال به سمت خرید از تراکتورسازی بالا است، گفت: قیمت آن منلبرتر و همچنین ضریب تولید آن بیشتر است. این موضوع نشان دهنده این است واکنش نسبت به قیمت، موضوع مهمی است حل این چالش فقط با واردات حل نمی‌شود چرا که قیمت تمام شده ماشین آلات کشاورزی قطعاً برای کشاورز مهم است.

وی تصریح کرد: مسئله حل چالش این حوزه فقط در بحث تولید و عرضه نیست بلکه در بحث موضوعات اقتصادی مانند جریان نقدینگی و حوزه تسهیلات باید به‌دنبال حل مسأله بود می‌توان مجموعه‌هایی که در کشور به‌عنوان تولیدکننده ماشین آلات کشاورزی فعال هستند را فعال‌تر کرد ما متناسب با نیاز و خریدی که صورت گرفته در سال گذشته حدود ۳۲ هزار دستگاه بود و امسال هم جریان تولیدمان نسبت به سال گذشته ۲۰ درصد رشد داشته است.

وی اظهار کرد: ظرفیت تولید ۸ ماهه کشور ۳۲ هزار و ۵۰۰ تراکتور بوده که تا ابان امسال ۳۳ هزار و ۲۶۷ دستگاه تولید شد.

قربونِ دَسِت، اون شیر آبُ ببند.

یادداشت

قانون بانک مرکزی و مساله پیکان (بخش اول)

برای بررسی و ارزیابی قانون بانک مرکزی، لازم است آن را استنادارهای بانکداری مرکزی در دنیای امروز بسنجیم. مقایسه قانون بانک مرکزی با قانون بیولی و بانکی و مشاهده برخی نکات مثبت در آن، برای ناامن نمره قبولی به قانون جدید، کافی نیست. ذکر مثالی می‌تواند این مطلب را روشن کند. خودروی پیکان که پنجاه سال پیش توسط ایران خودرو تولید می‌شد، خودرویی به روز و مطابق استانداردهای زمان خود بود.

با این حال، مدیران ارزیابی کیفیت خودروهای تولیدی آن کارخانه در زمان حاضر، این محصولات را با پیکان مقایسه نمی‌کنیم، بلکه، خودروهای امروز تنها و استانداردهای حال حاضر این صنعت مقایسه می‌کنیم. ایران خودرو نمی‌تواند و نباید انتظار داشته باشد که خودروهایی که تولید می‌کند به پیکان سنجیده و مقایسه نشوند، و اگر نسبت به پیکان پیژگی‌های مثبتی داشته، نمره قبولی کسب کند. بنابراین، روش صحیح برای بررسی کیفیت و ارزش قانون بانک مرکزی این است که آن را با استانداردهای قانون گذاری بانکداری مرکزی مقایسه کنیم. برای انجام این کار، چند پرسش وجود دارد که باید با بررسی متن جدید به آنها پاسخ داده شود. در ادامه به اختصار به این پرسش‌ها پرداخته می‌شود.

۱- هدف بانک مرکزی

نخستین و مهم‌ترین نکته در یک قانون بانک مرکزی این است که قانون بانک مرکزی باید هدف بانک مرکزی را به روشنی بیان کند. این هدف باید به نحوی بیان شود که «هویت بانک مرکزی و کارکنان و تصمیم‌گیرندگان آن در یک روشنی از اهداف بانک مرکزی داشته باشند. هم سایر لهنه‌ها و دستگاه‌های دولتی، هم بانک‌ها و سایر ذی‌نفعان و حتی عموم مردم بتوانند هدف بانک مرکزی را درک کنند. در قانون بانک مرکزی باید به روشنی ذکر شده باشد که آیا بانک مرکزی یک هدف دارد یا چند هدف؟ و اگر چند هدف دارد، مستلزم ترجیح میان آن اهداف، به چه صورتی است و کدامیک بر دیگری تقدم دارد. حال باید دید که آیا قانون جدید بانک مرکزی در این رابطه، رتبه تم دقیق کسب می‌کند یا خیر؟

در دو ماده از قانون بانک مرکزی به اهداف اشاره شده است. ماده(۲) به اهداف قانون بانک مرکزی اشاره می‌کند و ماده(۳) به اهداف بانک مرکزی اشاره می‌کند. همین نکته اولین ایرادی است که در این رابطه وجود دارد. نسبت میان «اهداف قانون بانک مرکزی» و «اهداف بانک مرکزی چیست؟» متوالی تحقق «اهداف قانون بانک مرکزی» چه شخص یا نهادی است؟ آیا خود بانک مرکزی است؟ یا دولت است؟ یا سایر نهادها و اشخاص حقوقی؟ اگر میان این دو دسته اهداف تعارضی ایجاد شود چه باید کرد؟ آنسا چرا باید در قانون بانک مرکزی، «اهداف قانون» جدا از «اهداف بانک مرکزی» وجود داشته باشند؟ به نظر می‌رسد همین اهداف دوگانه ذکرشده در مواد فوق، در آینده به یکی از دلایل زمینه‌های اختلاف‌نظر و چالش مبدل خواهد شد.

درخصوص «اهداف قانون بانک مرکزی» که در ماده(۲) آمده است بسیار می‌توان بحث کرد و نقدهای جدی به اکثر بندهای این ماده وارد است؛ اما در اینجا به‌دلیل رعایت اختصار، از ماده(۲) می‌گذریم و به ماده(۳) می‌پردازیم که به «اهداف بانک مرکزی» پرداخته است. در ماده(۳) در بند «الف» به مسوولیت استقرار بانکداری اسلامی و اجرای قوانین مرتبط با بخش پولی و بانکی پرداخته است که «هدف» در معنای طبق کلمه محسوب نمی‌شود، بلکه مسوولیت است و حتی به‌عنوان مسوولیت نیز از جهت نظری جای بحث دارد؛ چرا که مسوولیت اجرای قوانین پولی و بانکی فقط بر عهده بانک مرکزی نیست و دستگاه‌ها و نهادهای متعدد دیگری از جمله شبکه بانکی کشور در این زمینه مسوولیت دارند. اما از این قسمت که بگذریم، بند «ب» همان ماده مقرر می‌دارد «بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران باید اهداف زیر را با رعایت سیاست‌های کلی نظام موضوع اصل یکصدوچهل قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران محقق کند: ۱- مهار (کنترل) تورم ۲- ثبات و سلامت شبکه بانکی و سایر اشخاص تحت نظارت ۳- حمایت از رشد اقتصادی و اشتغال ۴- کمک به حفظ و ارتقای ارزش پول ملی ۵- کمک به تحقق عدالت اجتماعی». در رابطه با این بند نکات متعددی وجود دارد که میان آنها مجال گسترده‌ای می‌طلبد؛ اما به اختصار به چند نکته کلی اشاره می‌شود. قانون جدید در تعریف هدف بانک مرکزی به سیاست‌های کلی نظام موضوع اصل یکصد و دهم قانون اساسی ارجاع داده است. این به آن معناست که هدف بانک مرکزی به روشنی و بحورت شفاف بیان نشده است. آیا مقصود از سیاست‌های کلی نظام مندرج اصل ۱۱۰ قانون اساسی است؟ آیا اصل ۱۱۰ به علاوه سیاست‌های ابلاغی است؟ آیا اصل ۱۱۰ به علاوه سیاست‌های ابلاغی به علاوه تفاسیر مجمع تشخیص مصلحت نظام از آن است؟ کدام قسمت از سیاست‌های مزبور به بانک مرکزی و سیاست پولی مربوط می‌شود؟ تفسیر این موضوع با چه شخص یا مقامی است؟ اگر برداشت بانک مرکزی از این سیاست‌ها با برداشت سایر دستگاه‌ها و نهادها تفاوت داشت چه باید کرد؟ آنسا چرا باید در تعیین هدف بانک مرکزی به یک متن مثل دیگر خزیز از قانون ارجاع داد؟ آیا آن سیاست‌ها از پیشی به هدف بانک مرکزی دارند؟ اگر پاسخ مثبت است آن ارتباط چیست و چه قیودی را بر اهداف بانک مرکزی تحمیل می‌کنند. آنسا مناظور کدامیک از آن سیاست‌هاست؟ ارجاع به سیاست‌های کلی اصل ۱۱۰ قانون اساسی در تعیین هدف بانک مرکزی باعث می‌شود که هدف بانک مرکزی به‌شدت مبهم شود و آنادافقدان جدید در رابطه با شفافیت هدف بانک مرکزی نمره منفی کسب نخواهد کرد. به این امر باید نکات متعدد دیگری را نیز افزود؛ نظیر اینکه تفاوت «مهار (کنترل) تورم» با «حفظ و ارتقای ارزش پول ملی» چیست؟ تفاوت ثبات با مهار چیست و چرا هر دو کلمه آستفاده شده‌اند؟ سلسله مراتب اهداف یادشده چیست؟ مفهوم «عدالت اجتماعی» چیست؟ آیا مقصود عدالت توزیعی است یا عدالت معنوانی یا اقسام گوناگون دیگری از عدالت که فلاسفه حقوق و علمای سیاست و صاحب‌نظران اقتصاد بحث‌ها و اختلاف‌نظرهای زیادی درباره آن دارند. به این نکات می‌توان باز هم افزود؛ اما در این جستار کوتاه مجال بیشتری برای پرداختن به این نکته نیست. چیستی این قسمت این است که قانون جدید، در خلاف استانداردهای قانون گذاری بانکداری مرکزی در تعریف هدف بانک مرکزی مستلزم غیر شفاف و مبهم، سخن گفته و بدّر تفسیرهای مختلف و متعارض از اهداف بانک مرکزی را کاشته است.

۲- وظایف و اختیارات بانک مرکزی

یکی از ویژگی‌های یک قانون بانک مرکزی استنادارد و قابل قبول این است که «وظایف بانک مرکزی را به صراحت و روشنی بیان کند و اختیارات لازم برای تحقق آن اهداف را به بانک مرکزی بدهد. این امر باید به نحوی باشد که هم بانک مرکزی و مقامات آن بدانند که چه وظایفی بر عهده دارند و سایر ذی‌نفعان از آن وظایف آگاه بگذرند. ضمنا باید تا حد امکان، از تداخل وظایف بانک مرکزی با سایر دستگاه‌ها و نهادها جلوگیری شود و سایر مقامات و ذی‌نفعان از مداخله در امور بانک مرکزی منع شوند. همچنین بانک مرکزی باید از ابزارها و اختیارات لازم برای انجام وظایف خود بهره‌مند باشد. وظایف بانک‌های مرکزی معمولا به چند محور کلی زیر ارتباط پیدا می‌کنند که عبارتند از: ۱- وضع و اجرای سیاست‌های پولی ۲- نظارت بر بانک‌ها و موسسات اعتباری ۳- تنظیم گری و نظارت بر نظام‌های پرداخت ۴- تحقق ثبات مالی ۵- همکاری‌های بین‌المللی ۶- نمر برخی کشورها ایفای نقش به‌عنوان بانکدار دولت.

در قانون جدید بانک مرکزی ۲۴ وظیفه برای آن بانک برشمرده شده است. این وظایف بعضا شامل امور بسیار خرد و جزئی (در قیاس با محورهای کلی مورد اشاره در بالا) هستند. مثلا استفاده از ظرفیت مراکز علمی حوزوی و دانشگاهی برای تکمیل الگوی عملیاتی بانکداری اسلامی، جزو وظایف بانک مرکزی آمده است. فوری تفاوت وقف و حبس پول، تعیین مالی بانکی زنجیره تولید، جلوگیری از صوری‌سازی عقود اسلامی و نظایر آن به‌عنوان وظایف بانک مرکزی ذکر شده‌اند؛ اما اشاره‌ای به این نکته نشده است که سیاست‌گذاری پولی کشور بر عهده بانک مرکزی است؛ به عبارت دیگر، مهم‌ترین وظیفه بانک مرکزی که «وضع و اجرای سیاست پولی است، در اینجا مورد اشاره قرار نگرفته و فقط در قسمت اختیارات بانک مرکزی، «به کارگیری ابزارهای سیاست‌های ارزی و پولی» جزو اختیارات بانک مرکزی ذکر شده است. اشاره به «ابزارهای سیاست‌های ارزی و پولی» به جای «وضع و اجرای سیاست پولی و در کنار هم قرار دادن سیاست‌های پولی و ارزی، خود مشعّا ایهامات فراوان است. صاحب‌نظران بانکی و پولی می‌دانند که اگرچه در انبیات بانک مرکزی بحث از «ترکیب‌های ارزی» وجود دارد و همچنین بانک مرکزی اختیار «وضع حضرات ارزی» را دارد اما ذکر عبارت «سیاست‌های ارزی» در کنار «سیاست‌های پولی» آن هم به شکل جمع، بسیار جای سوال دارد. چالب اینجاست که نخستین بند از وظایف بانک مرکزی به «جلوگیری از بروز تخلف توسط اشخاص تحت نظارت و تنبیه اشخاص تحت نظارت متخلف» ذکر شده است. گویی هیچ وظیفه‌ای مهم‌تر از این برای بانک مرکزی وجود ندارد.

دکتر حمید فتبری
Alborz.payam@gmail.com